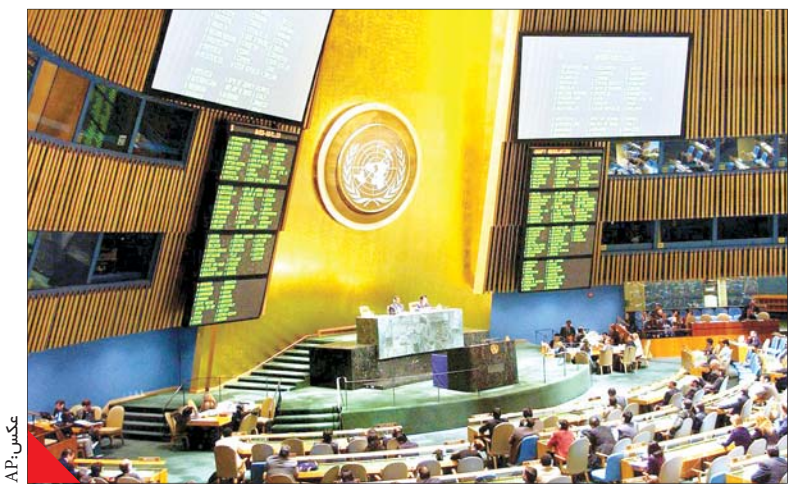
برنامه‌های رئیس‌جمهوری در نیویورک

زینب اسماعیلی

عکس: AP

شرق: کارناوال سیاسی سالانه جهان از دوشنبه آغاز می‌شود. رؤسای جمهور و برخی نخست‌وزیران و وزرای خارجه جهان، کم‌کم راهی فرودگاه «جان اف‌کندی» نیویورک می‌شوند تا در هفتادمین مجمع عمومی سازمان ملل حضور پیدا کنند.

حسن روحانی، رئیس‌جمهوری ایران، دوشنبه ششم مهر در مجمع عمومی سازمان ملل سخنرانی می‌کند. این سومین سخنرانی او در این مجمع در دوران ریاست‌جمهوری‌اش است. در حاشیه این سخنرانی، دیدارها و نشست‌هایی برگزار می‌شود که اهمیت دیپلماتیک بیشتری دارند، آن‌هم در شرایطی که ایران برای اولین‌بار در ۱۲ سال گذشته نرم‌نرمک در حال سربرداشتن از مسئله هسته‌ای است. این اولین حضور دیپلماتیک رئیس دولت ایران بعد از توافق هسته‌ای وین در فضایی دیپلماتیک مثل مجمع عمومی سازمان ملل است. توافقی که نشان می‌دهد ایران به‌دنبال رفع سوءتفاهم دستیابی به بمب هسته‌ای برای جهان و تعامل با جهان است. مجمع عمومی امسال بهترین فرصت برای شکوفایی دیپلماسی ایران است. همراه با رئیس‌جمهوری، جواد ظریف، وزیر خارجه ایران نیز در نیویورک حضور دارد که تعامل‌های دیپلماتیک تهران را بیشتر می‌کند.

۴ روز دیپلماتیک تهران در نیویورک

براساس اطلاعات رسیده به «شرق»، روز یکشنبه، پرکارترین روز حسن روحانی در نیویورک است؛ دیدار با سران ایتالیا، فرانسه، ژاپن، ترکیه و افغانستان در برنامه‌های فردای روحانی قرار دارد. حسن روحانی، روز دوشنبه یعنی اولین روز مجمع عمومی سازمان ملل متحد، حدود ساعت ۱۹:۳۰ به وقت تهران، به‌عنوان هشتمین نفر سخنرانی می‌کند. همچنین روحانی همین روز با رؤسای‌جمهور چین، برزیل، ونزوئلا، تونس و عراق دیدار می‌کند. نشست با نخبگان و اتاق‌های فکر آمریکایی نیز در برنامه شنبه قرار دارد. اتاق فکرها جزء تأثیرگذارترین نهادهای اندیشه و سیاست‌ورزی در آمریکا هستند. همچنین او امروز (شنبه) با دبیرکل سازمان ملل دیدار و در اجلاس توسعه پایدار سخنرانی می‌کند. مطابق سال‌های گذشته، دیدار با نخبگان ایرانی و نشست عمومی با ایرانیان که عمدتا در یکی از هتل‌های نزدیک به نمایندگی ایران در سازمان ملل برگزار می‌شود نیز امروز انجام می‌گیرد. ملاقات با رئیس شورای اروپا نیز از برنامه‌های شنبه اوست.

حسن روحانی روز جمعه با برخی مدیران ارشد و خبرنگاران برجسته رسانه‌های بین‌المللی نشست داشت. او در مراسم تصویب سند نشست سران توسعه پایدار ۲۰۱۵ حضور یافت، ملاقات دوجانبه با رئیس‌جمهور بولیوی و نخست‌وزیر سوئد و جلسه با مدیران شرکت‌های بزرگ تجاری، فناوری و صنعتی نیز روز گذشته انجام شد. روز سه‌شنبه، روز پایانی سفر رئیس‌جمهوری به نیویورک است و احتمالا آخرین برنامه او، حضور در کنفرانسی خبری و چند دیدار دوجانبه احتمالی خواهد بود که هنوز قطعی نشده است.

دیدارهای همسایگی

شنیده‌ها حاکی است دیدار با رئیس‌جمهور کشور ترکیه (احتمالا احمد داوودواوغلو) به درخواست ترکیه در برنامه‌های دو هیأت ایران و ترک قرار دارد. شاید مجمع عمومی از منظر بسیاری فرصتی برای گسترش روابط با آنها که دورتر به نظر می‌آیند به حساب آید، اما گاهی روابط پرتنش همسایگی نیز جزء مسائلی است که در فضایی مثل مجمع عمومی می‌تواند آرام شود.

ایران و ترکیه باوجود رابطه گرم سالیان تحریم با هم، عمدتا بر سر بحران سوریه با اختلاف‌نظر جدی مواجه بودند. مسئله اصلی هم اختلاف بر سر راه‌حل مسئله سوریه با وجود «بشار اسد» یا گذر از اوست. اینها در حالی است که رئیس دولت یازدهم سفر به کشور همسایه را در اولویت برنامه‌های خود قرار داد، اگرچه رجب طیب‌اردوغان در ابتدای دوران ریاست‌جمهوری خود، سفری کوتاه به تهران انجام داد، اما این سفرها نتوانست رابطه ایران و ترکیه را تغییر دهد. توافق وین قرار است منجر به لغو تحریم‌ها علیه ایران شود، هدفی که در صورت اجرا می‌تواند موجب دورشدن از رفقای دوران تحریم، از قبیل ترکیه و چین شود. اگرچه در برنامه سومین سفر منطقه‌ای ظریف علاوه‌بر لبنان و سوریه، سفر به ترکیه هم قرار داشت، اما به دلایلی این سفر انجام نشد، آنچه می‌توانست موجب ایجاد حسن‌نیت بین دو طرف شود. در این شرایط اما دیدار روحانی با رئیس دولت ترکیه می‌تواند موجب استفاده بالقوه‌ای از ظرفیت مجمع عمومی برای اهداف دیپلماتیک در عرصه همسایگی شود.

براساس اطلاعات رسیده به «شرق»، روز یکشنبه، پرکارترین روز حسن روحانی در نیویورک است؛ دیدار با سران ایتالیا، فرانسه، ژاپن، ترکیه و افغانستان در برنامه‌های فردای روحانی قرار دارد. حسن روحانی، روز دوشنبه یعنی اولین روز مجمع عمومی سازمان ملل متحد، حدود ساعت ۱۹:۳۰ به وقت تهران، به‌عنوان هشتمین نفر سخنرانی می‌کند

دمشق اولویت تهران

دیدارها و گفت‌وگوهایی با هدف رفع بحران دمشق نیز در اولویت برنامه هیأت ایرانی در نیویورک خواهد بود. بعد از توافق وین، فرصتی فراهم شده تا ایران نقش مؤثرتری در حل مسئله سوریه ایفا کند و تحرکات دیپلماتیک هم این را نشان می‌دهد. روسیه، ایران و آمریکا در تلاش هستند به‌نوعی بحران پیچیده دمشق را رفع کنند. از همین‌رو دیدارهای روحانی با برخی رهبران اروپایی نیز می‌تواند علاوه بر تأکید بر روابط دوجانبه، به حل مسائل منطقه از قبیل خشونت فراگیر و حل مسئله سوریه و یمن معطوف شود. آن‌هم درحالی‌که ایران بعد از توافق برای ایفای نقش تأثیرگذارتر در منطقه آماده است. کشورهای اروپایی عمدتا در این بین به ایفای این نقش از سوی ایران علاقه‌مند هستند.

با اوباما دیدار نمی‌کند

سال گذشته در مجمع عمومی سازمان ملل، روحانی با دیوید کامرون، نخست‌وزیر انگلیس دیدار کرد، دیداری که در سه دهه گذشته و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، سابقه نداشت. سال اول ریاست‌جمهوری روحانی او علاوه بر دیدار با رؤسای‌جمهور لبنان، تونس، فرانسه، ترکیه و اتریش، البته اقدام خارق‌العاده‌تری داشت؛ او هنگام بازگشت به فرودگاه، مکالمه ۹ دقیقه‌ای تلفنی با اوباما داشت؛ تماسی که علاوه بر بی‌سابقه‌بودن، تابوشکنی هم محسوب می‌شد. همین موجب شد که سال دوم با توجه به پیشینه تماس تلفنی، احتمال ملاقات با اوباما قوت گیرد، آنچنان که در تمام نشست‌های خبری و گپ‌وگفت با اندیشمندان موضوع ملاقات روحانی با اوباما مطرح شد. در آخرین نشست، روحانی به خنده گفت مگر هربار من به نیویورک سفر کنم قرار است که با اوباما، تماس تلفنی یا ملاقات داشته باشم. همین کش‌وقوس‌های رسانه‌ای موجب شد که امسال بحث این دیدار، هم از سوی طرف ایرانی و هم از سوی طرف آمریکایی رد شود. بن رودز، معاون ارشد امنیت ملی آمریکا، روز پنجشنبه اعلام کرد که باراک اوباما قصد و برنامه دیدار با همتای ایرانی خود را در حاشیه اجلاس سالانه سازمان ملل متحد در نیویورک ندارد. بنا بر اعلام کاخ سفید، باراک اوباما قصد دارد با رائول کاسترو، رهبر کوبا و نارندرا مودی، نخست‌وزیر هند، دیدار کند. همچنین اوباما با ولادیمیر پوتین، همتای روس خود، برای گفت‌وگو در مورد مبارزه علیه داعش دیدار خواهد کرد.

ایران پساتحریم در مجمع عمومی

سخنرانی ۲۰ دقیقه‌ای این مجمع، برای بسیاری از کشورها، تنها فرصتی است تا موجودیت سیاسی خود را در عرصه جهانی اعلام کنند. اما برای کشوری مثل ایران که عمدتا در عرصه رسانه‌ای جهان کم‌خبر نیست، مجمع عمومی بستری است برای اشاعه بیشتر مواضعش؛ آنچه که عمدتا تاکنون از آن غفلت شده است. روحانی در دو سخنرانی پیشین مجمع عمومی بر نگرانی از گسترش خشونت و لزوم مبارزه با آن تأکید کرد. سال گذشته در همین زمان، داعش به‌عنوان یک گروه تروریستی فجیع‌ترین بحران انسانی در کوبانی، منطقه ایزدی‌نشین کردستان عراق، را رقم زد، همان زمان که روحانی می‌گفت جهان نیازمند عزم جدی برای کاستن از منابع ارتزاق گروه‌های تروریستی است. آنچه در ماه‌های گذشته با مهاجرت تروریست‌های زیادی از اروپا به سوریه، ترکیه و عراق رخ نمود. علاوه بر نگرانی از خشونت و تعمیم آن در منطقه، نقش کشورهای غربی در حوادث منطقه، امتیازات بالقوه ایران در دوران پساتحریم و نقش فعال بالقوه منطقه‌ای ایران می‌تواند جزء نقاط تمرکز روحانی در سخنرانی‌اش در مجمع عمومی سازمان‌ملل باشد.

احتمال شنود از هیأت ایرانی در نیویورک

شرق: شبکه خبری «ان.بی.سی» می‌گوید، آژانس امنیت ملی آمریکا قصد دارد مکالمات هیأت ایرانی را در زمان اقامتشان در نیویورک در جریان برگزاری مجمع عمومی سازمان ملل متحد در هفته جاری شنود کند.

این عملیات در زمان حضور احمدی‌نژاد در نیویورک در سال ۲۰۰۷ در مورد او و ۱۴۳ عضو هیأت همراهش نیز انجام شده بود. در بخشی از این گزارش گفته می‌شود که جرج بوش برای کسب اجازه از دادگاه نظارت بر اطلاعات خارجی آمریکا تقاضا داده بود و آژانس امنیت ملی آمریکا به او اعلام کرد که این اجازه به او داده شده است. براساس این مجوز، ان‌اس‌ای، اجازه نظارت عمومی یا الکترونیکی مقامات خارجی یا نمایندگان آنها را کسب کرد. در پی اظهارات یک مقام رسمی آمریکا به شبکه ان.بی.سی، در اتاق‌های هتل اینترکنتیننتال، هتل محل اقامت هیأت ایرانی، میکروفن کار گذاشته شده بود.

«تکنولوژی زبان انسانی» نام برنامه پیشرفته‌ای است که این عملیات جاسوسی با استفاده از آن انجام شده است و به این منظور شماره پاسپورت تمامی اعضای هیأت همراه احمدی‌نژاد گردآوری شده بود. براساس این گزارش گفته می‌شود تحلیلگران با استفاده از نرم‌افزاری که از طریق ضبط صدای صفحه کلید به رمزعبور ایمیل افراد دسترسی پیدا می‌کرد، توانستند جاسوسی کنند. تحلیل شبکه‌های اجتماعی به تحلیلگران کمک کرد تا متوجه شوند که رابطه احمدی‌نژاد با کدام‌یک از دستیارانش نزدیک‌تر بوده است.

این اولین‌باری نیست که شنود مکالمات تلفنی سیاست‌مداران توسط آمریکایی‌ها مسئله‌ساز می‌شود. چندی پیش بود که ماجرای جاسوسی آمریکا از رؤسای‌جمهور فرانسه در سایت افشاگر ویکی‌لیکس خبرساز شد. پیش از این معلوم شد که آژانس امنیت ملی آمریکا سال‌ها از آنگلا مرکل، صدراعظم آلمان، جاسوسی می‌کرده است. خبر جاسوسی آمریکا از مقامات عالی‌رتبه آلمانی از دهه ۱۹۹۰ نیز در سایت ویکی‌لیکس فاش شد. جاسوسی، شنود و دستبرد به اطلاعات دیگران فقط محدود به کشورهای دیگر نمی‌شود و چندی پیش بود که خبر دستبرد به داده‌های شخصی بیش از ۲۱میلیون کارمند دولت آمریکا افشا شد.

سال گذشته بود که بی‌بی‌سی در گزارشی به شنود سفارت ایران در آنکارا اشاره کرد. رجب طیب اردوغان این پرونده را تکه‌ای از پازل توطئه‌ای توسط هواداران فتح‌الله گولن دانست. این ماجرا منجر به بازداشت‌شدن ۱۱ افسر پلیس به اتهام جاسوسی از اردوغان، نخست‌وزیر ترکیه و نزدیکان او شد.

به گزارش شبکه ان.بی.سی، آژانس امنیت ملی آمریکا به‌دنبال کسب اجازه از دادگاه عالی این کشور برای شنود مکالمات هیأت ایرانی در مجمع عمومی سازمان ملل است. تحلیلگران امنیتی به این شبکه گفته‌اند که احتمالا مکالمات هیأت همراه روحانی و شخص او این هفته در نیویورک شنود می‌شود. این تحلیلگران اعلام کردند اجازه نصب میکروفن در هتل محل اقامت از دادگاه عالی صادر شده است. جواد ظریف در واکنشی به فاش‌شدن شنود مکالمات تیم احمدی‌نژاد در سال ۲۰۰۷ گفت: «مگر جای تعجب دارد؟»

یکی از سخنگویان بان‌کی‌مون، دبیرکل وقت سازمان ملل، گفته بود که نمی‌توان جاسوسی آمریکا از هیأت ایرانی را تأیید کرد اما انتظار می‌رود که همه اعضای سازمان ملل به اصل ایمنی ارتباطات، چه از طریق تلفن و چه اینترنت احترام بگذارند. لازم به ذکر است که با توجه به میزبانی ایالات‌متحده از سازمان ملل متحد، فراهم‌کردن فضایی امن برای اعضای این سازمان که از کشورهای دیگر هستند، امری ضروری است. امنیت ارتباطات نیز از مصادیق امنیت به‌شمار می‌آید و فضای سازمان ملل متحد باید طوری باشد که میهمانان از همه لحاظ احساس امنیت داشته باشند.

نگاه بیرون

دفاع آژانس از نحوه بازدید از پارچین

The New York Times

ترجمه: شهرام زرندار

• دوشنبه مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی هسته‌ای گفت، ایران نمونه‌هایی از یک سایت مشکوک به انجام آزمایشات هسته‌ای فراهم کرده است، اما تأیید کرد این نمونه‌ها به‌وسیله ایرانی‌ها و زیر نظر چشم کاوشگر وسایل تجسس جمع‌آوری شده است. او گفت: ایرانی‌ها خودشان این نمونه‌ها را گردآوری کرده‌اند و هیچ بازرس هسته‌ای خارجی در این سایت کار بازرسی را انجام نداده است. این نمونه‌ها از پارچین جمع‌آوری شده‌اند، پارچین یک پایگاه نظامی خارج از تهران است که سال‌ها باعث روبارویی آژانس و مقامات ایرانی بوده است. یک روز قبل از امضای توافق‌نامه هسته‌ای همه‌جانبه با شش قدرت بزرگ جهانی، توافقی در وین به‌دست آمد که طبق آن به ایرانی‌ها اجازه داده شده تا خودشان نمونه‌برداری از برخی سایت‌ها را انجام دهند، تا به این ترتیب اعلام کنند هیچ فرد خارجی‌ای اجازه ورود به پایگاه‌های نظامی‌شان را نداشته و ندارد. بازرسان آژانس قبلا در حدود یک دهه قبل از این سایت دیدن کرده‌اند. مدیرکل آژانس هسته‌ای «یوکیا آمانو» در نشست مطبوعاتی در وین گفت: دستورالعمل استفاده‌شده در جمع‌آوری نمونه‌ها از سایت‌های مشکوک، اگرچه ظاهرا به نظر غیرمعمول می‌رسد، اما مطابق با استانداردهای آژانس بوده است. ترو وار خورانتا، معاون آمانو گفته ما کاملا احساس اطمینان می‌کنیم که فرایند و نتیجه نهایی کارها تا اینجا مطابق با عملکردهای بازدارنده بوده است. در جلسات مجلس سنا و نمایندگان در طول تابستان چند عضو کنگره استدلال کرده‌اند که این کار شبیه دادن چک سفیدامضا به ایران است. دوشنبه یک دیپلمات ایرانی از این فرصت برای اعلام نظر موافقش با آمانو علیه این دسته از منتقدان استفاده کرد. آژانس انرژی هسته‌ای گفته عملیات نمونه‌برداری تحت‌نظر دوربین‌های ویدئویی و ثابت انجام شده تا تضمین شود که نمونه‌های جمع‌آوری‌شده از همان جاهایی گردآوری شده که موردنظر آژانس بوده است. پارچین یک پایگاه وسیع است. آقای آمانو یکشنبه همراه با معاونش آقای وارخورانتا از پارچین دیدار کرد و به‌شدت از دستورالعمل اجراشده دفاع کرد. آقای آمانو در وین گفت: آژانس می‌تواند اصالت فرایند نمونه‌گیری را تأیید کند، نمونه‌هایی که از مکان‌های موردنظر آژانس در جاهای خاصی از پارچین جمع‌آوری شده‌اند. تأیید اصالت نمونه‌گیری و نمونه‌ها از سوی آژانس از طریق استفاده از فرایند تأییدشده راستی‌آزمایی ممکن شده است. این مقامات افزوده‌اند که دستورالعمل جدید به مقامات امکان دسترسی به پارچین را داده است. دسترسی‌ای که قبلا تنها دوبار در سال ۲۰۰۵ به آنها داده شده بود. آقای آمانو، در بیانیه‌ای که روز دوشنبه در وین صادر شد گفته: «ما وارد ساختمانی شدیم که در گذشته آژانس فقط قادر بود از طریق تصاویر ماهواره‌ای بر آن نظارت کند. درون این ساختمان ما نشانه‌هایی از کارهای بازسازی که اخیرا رخ‌داده بود، یافتیم. هیچ وسیله و ابزاری در این ساختمان نبود. متخصصان ما اکنون می‌توانند این اطلاعات را تحلیل کنند و در هفته‌هایی که از پی می‌آیند با ایران بحث‌هایی براساس پیش‌بینی‌های مندرج در نقشه راه خواهیم داشت». ۱۵ دسامبر آخرین مهلت آژانس برای ارائه ارزیابی‌اش درباره ابعاد نظامی احتمالی برنامه هسته‌ای ایران است. ایران اکیدا تأکید می‌کند که دنبال ساخت بمب هسته‌ای نبوده و نیست. حل مسائل مربوط به پارچین تنها بخش کوچکی از آن ارزیابی است.

روزنه

مدیرکل آژانس:

از صحت نمونه‌های پارچین اطمینان دارم

• **شرق:** مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی ادعای مبنی‌بر تقلبی‌بودن نمونه‌برداری‌ها از پارچین را رد کرد. او تأکید کرد: «از صحت و اعتبار این نمونه‌ها اطمینان دارم». آمانو در سفر یک‌روزه خود به ایران از پارچین دیدار کرده است. این دیدار پس از ملاقات او با رئیس‌جمهور و نمایندگان مجلس در کمیسیون برجام صورت گرفت. به گفته مقامات ایرانی، «دیدار آمانو از پارچین تشریفاتی بوده» است و نمونه‌برداری‌ها پیش از حضور آمانو در ایران و توسط کارشناسان ایرانی انجام شده است. «بهروز کمالوندی»، سخنگوی سازمان انرژی اتمی ایران، در این‌باره گفته بود: «نمونه‌برداری از مرکز نظامی پارچین توسط متخصصان ایرانی و بدون حضور بازرسان آژانس بین‌المللی انرژی اتمی انجام شده است». رضا نجفی، نماینده دائم ایران در آژانس بین‌المللی، نیز تأکید کرده است: «ما به هیچ بازرس آژانسی اجازه ورود به سایت پارچین برای نمونه‌برداری یا نظارت بر نمونه‌برداری را نداده‌ایم و نمونه‌ها را خودمان برداشتیم». آمانو هم پس از بازگشت از سفر گفت: «آژانس از طریق نظارت ویدئویی و سیستم موقعیت‌یاب ماهواره‌ای از صحت روند نمونه‌گیری از پارچین اطمینان حاصل کرده است».

کوتاه دیپلماسی

آخرین نظرسنجی فاکس‌نیوز واحساس امنیت آمریکا

• **شرق:** در آخرین نظرسنجی شبکه فاکس‌نیوز آمریکا که بین ۲۰-۲۲ سپتامبر ۲۰۱۵ انجام شد، مردم آمریکا به سؤالات مختلفی پاسخ دادند. در یکی از این سؤالات از مردم پرسیده شد که آیا از کار رئیس‌جمهور اوباما، درباره ایران راضی هستید یا خیر. در پاسخ به این سؤال، ۳۳درصد مردم راضی و ۵۸درصد مردم ناراضی بودند و ۹درصد پرسش‌شوندگان به این سؤال پاسخ «نمی‌دانند»، دادند. در سؤال دیگری پرسیده شد که آیا توافق با ایران، آمریکا را امن‌تر می‌کند یا ناامن‌تر؟ در پاسخ به این سؤال، ۲۶درصد مردم بیان کردند که آمریکا امن‌تر می‌شود و ۵۶درصد پاسخ دادند که آمریکا ناامن‌تر می‌شود. ۵درصد اعلام کردند که برایشان فرقی نمی‌کند و ۱۳درصد به این سؤال پاسخ «نمی‌دانند»، دادند.

دفاع پاپ از توافق هسته‌ای

• **شرق:** پاپ فرانسیس، رهبر کاتولیک‌های جهان که در سفری به ایالات‌متحده به واشنگتن، نیویورک و فیلادلفیا رفته، روز گذشته در سازمان ملل متحد به سخنرانی پرداخت. به نوشته گاردین، او توافق هسته‌ای با ایران را نمود حسن‌نیت سیاسی خوانده و خواستار ممنوعیت سلاح‌های هسته‌ای شد. این چهارمین باری است که یک پاپ به ایالات متحده می‌رود.

دوشنبه، گزارش نهایی برجام

• **ایرنا:** سه کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات، انرژی و اقتصادی به بررسی برجام، به‌عنوان کمیسیون‌های فرعی بررسی برجام خواهند پرداخت. نایب‌رئیس کمیسیون ویژه نیز به «تسنیم» خبر داده یکشنبه گزارش نهایی کمیسیون به هیأت رئیسه مجلس تحویل داده می‌شود.

بریده اخبار

تأکید وزرای خارجه تهران و سیدنی بر حل مشکل پناهندگان ایرانی در استرالیا/فارس

شب گذشته ظریف و موگرینی در نیویورک دیدار کردند، دوشنبه جلسه وزرای ایران و ۵+۱ برگزار می‌شود/ایرنا